अपगताङ्ग (apagatāṅga) *adj.* **A** whose body is lost ननु तव निहतारेरप्यसौ किं न नीता त्रिदिवमपगताङ्गैर्वल्लभा कीर्तिरेभिः KāvyPra. 242.6; **B** whose limb is lost अपाङ्गः पुनः पुमान्। नेत्रान्तेऽपगताङ्गे तु NānārthāSaṁ. ii.51.58.

अपगतातङ्क (apagatātaṅka) *adj.* whose disease is alleviated or cured अपगतातङ्कम्। अहमागत्य विधास्ये परमानन्दाब्धिमाप्तकामं त्वाम् Jivān. 214.4.

अपगताध्वखेद (apagatādhva-kheda) *adj.* whose fatigue of journey is removed असौ तु ... अपगताध्वखेदः ... अवोचत् Kād. 211.4.

अपगतान्यभावापग्रह (apagatānyabhāvāpagraha) *adj.* whose wrong notion of other states is removed ग्रहीष्यति च भवानुभावादपगतान्यभावापग्रहः कलादित्यः UdaySuKa. 11.5.

अपगतान्यमार्गभ्रम (apagatānyamārgabhrama) *adj.* **1** whose illusion of transmigratory existence is removed असौ (हनूमान्) ... अशोकवनिकामगादपगतान्यमार्गभ्रमः RāmāCam. 5.15; **2** whose movement on wrong ways is abandoned, RāmāCam. 5.15.

अपगतान्यव्यापार (apagatānyavyāpāra) *adj.* who has abandoned other duties मुनयः ... एनम् ... अपगतान्यव्यापाराः ... समुपासते Kād. 43.20.

अपगतापद् (apagatāpad) *adj.* from which calamity is removed दिशतु ... त्रिजगदपगतापत्कर्तुम् ... भगवान्वः संपदं नाभिसूनुः TilaMañ. 1.7.

अपगताम्बर (apagatāmbara) *adj.* whose clothing is removed उर्वशी राजानमपगताम्बरं दृष्ट्वापवृत्तसमया तत्क्षणादेवापक्रान्ता ViṣṇuP. iv.6.59.

अपगताशय (apagatāśaya) *adj.* from whom will has departed, unwilling विद्यते सर्वमेवास्य कन्योपादानकारणम्। अतः किमित्ययं कस्मादभूदपगताशयः PadmP. (Ra.) 15.205; धीरधीरुदितानन्दः पेशलः पुण्यकीर्तनः। प्राज्ञः प्रसन्नमधुरो दैन्यादपगताशयः AnnaU. 2.31.

अपगताशेषाध्वश्रम (apagatāśeṣādhvaśrama) *adj.* whose total fatigue of journey is removed (सिंहलेन्द्रसूनुः) अपगताशेषाध्वश्रमश्च ... उत्ततार TilaMañ. 206.19.

अपगताशौच (apagatāśauca) *adj.* whose impuriity has disappeared, free from impurity (श्रुत्वा पुत्रस्य जन्म च। सवासा जलमाप्लुत्य शुद्धो भवति मानवः) शुद्धोऽपगताशौचः ManvaVi. 638.26 (*on* 5.77)

अपगतासङ्गनिःशब्दचक्र (apagatāsaṅganiḥśabdacakra) *adj.* having the wheel noiseless due to being free from contact आदीर्घाङ्घ्रिरुदस्तो हरिभिरपगतासङ्गनिःशब्दचक्रः ... रथो वः SūryaŚ. 62.

अपगतासु (apagatāsu) *adj.* whose breath has passed away, i.e. dead अपगतासूंश्च कृत्वा क्षितावपातयत् Kad. 33.15; किमर्थं वानेनायमपगतासुरुत्क्षिप्य नीतः Kad. 171.8; (used as noun) (one) whose breath has gone out or passed away धनमिति स्फुटमुच्छ्वसितं नृणामपधनोऽपगतासुरुदाहृतः RāmC.(App.1) 37.49.

अपगतास्त्र (apagatāstra) *adj.* whose weapon is lost क्षत्रियाः सत्त्वशालिनः नैव तेऽपगतास्त्रस्य प्रहरन्ति रिपोरपि PārśvC. 2.121.

अपगताहारवाञ्छ (apagatāhāravāñcha) *adj.* whose desire for food or appetite is lost सुरलोकपादपफलैर्विधाय मामपगताहारवाञ्छम् ... मदुपनीतशेषं कन्दमूलफलमास्वादितवती TilaMañ. 257.16.

अपगति (apa-gati) *f.* **A** act of going away यस्याः क्षणादपगतिं हरविप्रयुक्ता यस्याश्च काचन समागममाशशंस BhikṣāKā. 36.14; **B** going out, exit स्थानं मे यदि शक्यतेऽपगतये प्रातस्तदा दीयताम् Jivān. 109.5; **C** act of running away स्यादपक्रम इति त्रिषु। गर्ह्यक्रमयुते पुंसि त्वपगत्यां पलायने NānārthāSaṁ. iii.28.35.

अपगतेच्छ (apagateccha) *adj.* whose desire is lost शान्तस्यापगतेच्छस्य मनाक्संवेदनात्मकम्। स्वाभाविकं यत्स्फुरणं चिद्व्योम्नः सोऽङ्ग जीवकः ŚārṅgāPa. 4236.

अपगतेन्द्रिया (apagatendriyā) *adj.* (*f.*) whose procreating organ, i.e. power is lost निरिन्द्रिया व्याध्यादिनापगतेन्द्रियाः स्त्रियश्चादाया मताः SmṛtiCan. iv.623.2.

अपगतोत्पतनसंस्कारा (apagatotpatana-saṁskārā) *adj.* (*f.*) whose power of flying was lost तातः ... अपगतोत्पतनसंस्कारां पक्षसंततिमुद्वहन् ... फलशकलानि समाहृत्य ... मह्यमदात् Kād. 25.10.

अपगतोत्साह (apagatotsāha) *adj.* whose enthusiasm has disappeared अपगतोत्साहं कतिपयसहायं चित्रमायमद्राक्षीत् (तिलकमञ्जरी) TilaMañ. 392.1.

अपगतोद्यम (apagatodyama) *adj.* whose activity has ceased विषण्णवदनस्तत्र युद्धादपगतोद्यमः। ... अश्वत्थाम्नस्तु स रथं कृपः समभिपुप्लुवे MahāBhā.iv.934* (7)

अपगतोष्मन् (apagatoṣman) *adj.* whose heat has diappeared, free from heat न्यवर्तन्तातपत्राणि राज्ञामपगतोष्मणाम् KathāSaSāg. iii.4.71.

अपगत्वर (apa-gatvara) *adj.* [*f.*–ī] **A** going away, moving away द्वित्राणि मन्थरपदान्यपगत्वरीणाम्। ... रशनाः कथंचित् मौनव्रतं जहति मुग्धवधूजनानाम् Yādavā. 19.6; **B** running away संभ्रान्तनन्दिकरघूर्णितवेत्रपातभीतापगत्वरगणव्रजवर्जितेन। एतेन कीर्णकुसुमेन पथा महेशं सेवस्व Jīvān. 454.2.

अपगद (apa-gada) *adj.* whose disease is alleviated or cured पापाकः ... सर्व्वायुर्व्वेदवेदी ... निर्न्नी(र्णी)ताशेषदोषप्रकृतिरपगदस्तत्प्रतीकारसारः EI. xxi. 52.7.

अपगन्तुमनस् (apagantu-manas) *adj.* desirous of going away अपगन्तुमना विसृज्य तां निदधे तत्र पदानि कानिचित् Nalābhyu. 7.45.

अपगन्धहत (apagandha-hata) *adj.* affected with bad smell or odour बकुलेश्वरः ... अपजगाम मनाग्भयविक्लवं न्यगपगन्धहतो द्विरदो यथा VarāṅgaC. 20.79.

अपगम् (apa-gam) I.P. **1A** to cease, to loose, to vanish **B** to disappear **2A** to step out, to step aside **B** to go away (pass.) to be gone away **C** to pass by **D** to escape **E** to depart from **F** to run away, to flee (pass.) to be run away, to be fled away **G** (pass.) to be gone back **H** to retire **I** to come out **J** to deviate, to transgress **3** to become removed, to become eliminated **4** to abandon, to leave **5A** to obtain, to attain **B** to overwhelm, to overcome **6** to refute, to set aside, to refuse **7A** to become separated **B** to remove **C** to renounce, to detach, to disassociate **D** to clear off **8** to become alleviated, to become cured **9A** to pass away, to go out **B** to die **10A** to become destroyed **B** to extinguish **11A** to be absent **B** to be devoid of **12** to lie down **13** to become inapplicable **14** to give up **1A** to cease, to loose, to vanish अप॒ तस्य॒ द्वेषो॑ गमेदभि॒हुतः AV. vi.4.2; अप अस्य द्वेषो गमयेत् AV. (P.) xix.2.2; अपगच्छतु ते दुःखम् Rāmā. ii.31.31; स्वाभाविकं (च) पुनः [वैरं] कथमपि ना(प)गच्छति PañcT. 2.15 (8) (198.10); समुदायेऽपि चाणुत्वं नैतेषामपगच्छति ŚlokaVār. 5(4).180 (403.4); चैतन्यं योग्यता पुंसः प्रकृतेस्तदनात्मता। भोक्तृभोग्यत्वयोस्ते च न ताभ्यामपगच्छतः ŚlokaVār. 5.(15).100 (668.4); येषां पदार्थधर्मत्वाद्दौर्बल्यं पूर्वनिश्चितम्। न तेषां श्रुत्यवष्टम्भात्तत्पश्चादपगच्छति TantrVā. 122.3 (*on* i.3.7); यत्रैव चांशे स्तुतिर्दृश्यते तत्र विध्युद्देशस्य प्ररोचनाशक्तिरपगच्छति TantrVā. 331.5 (*on* i.4.22); अनिष्टसाधनत्वशक्तिरवगमिता ... विधेयेष्वग्नीषोमीयादिषु हिंसाया अविशेषान्नापगच्छति TātpaṬ. (u.) 112.19 (*on* 2.249); सतीष्वपि करणानां नियन्त्रीषु देवतासु न शारीरस्य भोक्तृत्वम् अपगच्छति BrahmSūBh. (Śaṅ.) 514.10 (*on* ii.4.16); रूप्यात्मताः ... शून्यान्नापगच्छेत् कदाचिदपि तद्रूपत्वात् IṣṭaSi. 179.17; (गन्धः) अपैति अपगच्छति निवर्तत इति यावत् ManuBh. i.481.10 (*on* 5.124); प्रत्यवायनिमित्तत्वशक्तिर्निषेधेन बोधिता सा पुनर्विधानादपि नापगच्छति NyāyRa. 122.13 (*on* 2.250); ते चानुभवान्तरानुभाव्यत्वेऽपि स्वानुभवसिद्धे नापगच्छत इति नानुभूतित्वमपगच्छति BrahmSūBh (Rā.) 34.13. (*on* i.1.1); नह्यप्रतिषेधात्स्वत्वमपगच्छति Mitā. 149.7 (*on* 2.24); यथाविधिकृते शौचे गन्धश्चेन्नापगच्छति Aparā. 36.23 (*on* 1.17); विक्रीतेष्विव दत्तेषु स्वामित्वमपगच्छति PariPar. 12.104; न हि पित्रादिप्रवासनिधनयोः पुत्रादौ पुत्रत्वं तद्व्यवहारश्चापगच्छति ŚrutaPra. iA.105.24 (*on* i.1.1); स पिता स्वाम्याच्छुल्कहेतोरतिक्रामेदपगच्छेत् ManvaVi. 1162.20 (*on* 9.93); शेषस्योत्तरदेवतासम्बन्धे पूर्वदेवतासम्बन्धोऽपगच्छति MīmāKau. ii.285.6 (*on* iii.2.30); निवर्तते संसाध्यत इति पाठान्तरं तेन नापगच्छति प्रवर्तत एवेत्यर्थः BālamBha. ii.46.27 (*on* 2.30); **1B** to disappear एककर्मत्वविज्ञानं न शाखास्वपगच्छति TantrVā. 641.8 (*on* ii.4.9); **2A** to step out, to step aside अप खलु वा एते गच्छन्ति ये बहिष्पवमानं सर्पन्ति GopBr. ii.2.16 (182.2); अपगच्छ पथोऽस्माकमित्येवं पार्थिवोऽब्रवीत् MahāBhā. i.166.5; अपगच्छापगच्छ त्वं धिग्धिगित्येव सोऽब्रवीत् HariVaṁ.112.49; वने राजा वशिष्ठसुतमैरसम्। ... मार्गस्थितं तपोनिष्ठमपगच्छेति चाब्रवीत् SkandP. v. (2).80.3; उद्वर्तनं न सख्याः समाप्यते किंचिदपगच्छ AryāSaŚa. 660 (comm. अपसर); **2B** to go away तस्य प्राणभक्षान् भक्षयन्ति होत्रध्वर्युब्रह्माग्नीध्राः प्रत्यक्षं यजमानः। मिथः समुपहूय। यन्मे रेतः प्रसिच्यते यद्वा मे अपगच्छति ... इति VaitāSū.8.16; मुनेर्मानात्क्रोधाद्यापि जगाम (v.l. अपजगाम) MahāBhā. i.166.6; रहसि वृद्धो व्याधितो वा वैदेहकः कश्चित् कृतलक्षणं द्रव्यमस्य हस्ते निक्षिप्यापगच्छेत् ArthŚā. ii.77.7 (3.12); भूतानि रक्षसा